

Kohtuasi C-319/20

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

15. juuli 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesgerichtshof (Saksamaa kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

28. mai 2020

Kostja ja kassaator:

Facebook Ireland Limited

Hageja ja vastustaja kassatsioonimenetluses:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
- Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Põhikohtuasja ese

Andmekaitset käsitlevate sätete rikkumise lõpetamise nõue

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Isikuandmete kaitse üldmääruse VIII peatüki, eelkõige artikli 80 lõigete 1 ja 2 ning artikli 84 lõike 1 tõlgendamine; ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimus

Kas määruse 2016/679 VIII peatüki sätetega, eelkõige artikli 80 lõigetega 1 ja 2 ning artikli 84 lõikega 1 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis – lisaks määruse 2016/679 kohaldamise järelevalve ja täitmise tagamise pädevusega järelevalveasutustele antud sekkumisõigusele ning andmesubjektide kasutatavatele õiguskaitsevahenditele – näevad ette, et ühelt poolt konkurentidel ja teiselt poolt liikmesriigi õiguse alusel volitatud ühendustel, asutustel ja kodadel on

määruse 2016/679 rikkumise korral sõltumata andmesubjektide konkreetsete õiguste rikkumisest ja ilma andmesubjekti volituseta õigus esitada rikkuja vastu tsiviilkohtusse hagi, kui tegemist on ebaausa kaubandustava kasutamise keelu, tarbijakaitsealaste õigusaktide või tühiste tüüptingimuste kasutamise keelu rikkumisega?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus), VIII peatükk, eelkõige artikli 80 lõiked 1 ja 2 ning artikli 84 lõige 1

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

Tarbijakaitsealaste või muude õigusnormide rikkumise lõpetamiseks või rikkumisest hoidumiseks hagi esitamise seadus (Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen – Unterlassungsklagengesetz, edaspidi „UKlaG“), § 1 (Tüüptingimuste kasutamise keelamise ja tühistamise nõue), § 2 (Nõuded tarbijakaitsealaseid õigusnorme rikkuva tegevuse korral) lõike 2 punkt 11, § 3 (Nõude esitamise õigusega ühendused) ja § 4 (Kvalifitseeritud organisatsioonid)

Kõlvatu konkurentsi vastane seadus (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, edaspidi „UWG“), § 3 (Ebaausate kauplemisvõtete keeld), § 3a (Õigusrikkumine) ning § 8 (Tegevuse lõpetamine ja keelamine) lõiked 1 ja 3

Elektrooniliste teabe- ja sideteenuste seadus (Telemediengesetz, edaspidi „TMG“), § 13 (Teenuseosutaja kohustused)

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Hageja on UKlaG § 4 kohasesse kvalifitseeritud organisatsioonide loetellu kantud Saksamaa liidumaade tarbijakaitsekeskuste föderaalne ühendus. Iirimaal asuv kostja käitab aadressil www.facebook.de veebiplatvormi Facebook, mis võimaldab vahetada isiku- ja muid andmeid. Kostjal on Saksamaal sõsarettevõtja Facebook Germany GmbH, kes reklaamib reklaamipinna kättesaadavust veebiplatvormil ja nõustab kostja kohalikke reklaamikliente. Kostja on Saksamaal asuvate reklaamiklientide lepingupartner. Ta töötleb ka Facebooki Saksa klientide andmeid. Kostja ja Facebook Germany GmbH emattevõtja asukoht on Ameerika Ühendriikides.
- 2 Veebiplatvorm Facebook sisaldab rakenduste poodi (App Center), mille kaudu pakub kostja oma kasutajatele muu hulgas juurdepääsu kolmandatest isikutest teenuseosutajate tasuta mängudele. 26. novembril 2012 pakuti App Centeri kaudu

mängu „The Ville“, kusjuures nupule „Mängi kohe“ klõpsates kuvati järgmine teave:

- 3 Kui klõpsad ülal nuppu „Mängi mängu“, edastatakse rakendusele järgmine: - Sinu üldine teave (?), - Sinu e-posti aadress, - Sinu teave, - Sinu staatuseuuendused; rakendus võib teha sinu nimel postitusi, sealhulgas postitada Sinu punktide seisu ja muud.
- 4 Lisaks oli seal märkus: *Jätkates nõustud The Ville'i tüüptingimuste ja andmekaitse-eeskirjadega.*
- 5 Tüüptingimused ja andmekaitsetingimused olid kättesaadavad elektroonilise viite (lingi) kaudu. Samalaadsed märkused ilmusid ka paljude muude mängude juures. Mängus „Scrabble“ lõppesid märkused lausega: *Sellel rakendusel on lubatud sinu nimel postitada staatuseuuendusi, fotosid ja muud.*
- 6 Hageja heidab ette, et App Centeri nupu „Mängi kohe“ juures esitatud märkused on ebaaus kaubandustava muu hulgas õigusrikkumise aspektist, kuna rikutakse seadusest tulenevat nõuet saada kasutajalt andmekaitset käsitlevates sätetes ette nähtud kehtiv nõusolek. Lisaks leiab ta, et mängu „Scrabble“ lõpumärkus on kasutajat ebamõistlikult kahjustav tüüptingimus.
- 7 Sisuliselt palub hageja kohustada kostjat hoiduma kirjeldatud tegevustest tarbijate suhtes, kelle alaline elukoht on Saksamaa Liitvabariigis, ja keelata kostjal kasutada sellist tingimust, nagu sisaldus mängu „Scrabble“ märkustes.
- 8 Hageja esitas hagi andmesubjekti volitusest sõltumatult, tuginemata andmesubjekti andmekaitsealaste õiguste konkreetsele rikkumisele.
- 9 Landgericht (esimese astme kohus) rahuldab hagi. Kostja apellatsioonkaebus jäi rahuldamata. Kassatsioonkaebuses, mille rahuldamata jätmist hageja taotleb, palub kostja jätkuvalt jätta hagi rahuldamata.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul leidis apellatsioonikohus õigesti, et haginõuded on põhjendatud. Kassatsioonkaebuse rahuldamine oleneb seega vastusest küsimusele, kas apellatsioonikohus leidis õigesti, et hagi on vastuvõetav.
- 11 Hagi vastuvõetavuse kontrollimisel tekib küsimus määruse 2016/679 tõlgendamise kohta. On küsitav, kas sellisel kvalifitseeritud organisatsioonil nagu käesolevas asjas hagi esitanud tarbijajühendus on pärast määruse 2016/679 jõustumist UWG § 8 lõike 3 punkti 3 ja UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punkti 1 alusel õigus esitada määruse 2016/679 rikkumise korral hagi tsiviilkohtusse, sõltumata andmesubjekti õiguste konkreetsest rikkumisest ja ilma andmesubjekti volitusest, kui nõue tuleneb UWG §-s 3a sätestatud õigusrikkumisest,

tarbijakaitsealaste õigusaktide rikkumisest UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11 tähenduses või tühiste tüüptingimuste kasutamisest UKlaG § 1 alusel.

- 12 TMG § 13 lõike 1 rikkumisel rajanevad hagiavalduse nõuded olid enne määruse 2016/679 jõustumist vastuvõetavad ja põhjendatud.
- 13 TMG § 13 lõike 1 esimese lause esimese poole kohaselt peab teenuseosutaja kasutamise alguses kasutajat üldiselt arusaadaval viisil teavitama isikuandmete kogumise ja kasutamise viisist, ulatusest ja eesmärgist, kui sellist teavet pole juba antud. Apellatsioonikohus leidis õigesti, et hagi viidatud App Centeri teave neid tingimusi ei täitnud ja hagi on selles osas põhjendatud.
- 14 TMG § 13 lõike 1 esimese lause esimesest poolest tuleneva teavitamiskohustuse eiramisega rikkus kostja UWG § 3a ja UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11. Apellatsioonikohus lähtus õigesti sellest, et kõnesolevad sätted on TMG § 13 kohaselt turul tegutsemist reguleerivad sätted UWG § 3a tähenduses. Pealegi on need õigusnormid, mis UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11 alapunkti a tähenduses sätestavad tingimused, mille täidetuse korral on ettevõtjal lubatud koguda, töödelda või kasutada tarbija isikuandmeid, mida on kogutud, töödeldud või kasutatud reklaami eesmärgil. Samuti leidis apellatsioonikohus õigesti, et Saksamaa andmekaitsealaste õigusaktide kohaldamist ei välista asjaolu, et kostja asukoht on Iirimaal. Euroopa Kohus otsustas 5. juuni 2018. aasta otsuses Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein (C-210/16, EU:2018:388, punkt 55) suhte kohta, mis on Iirimaal asuva kostja kui asjaomaste isikuandmete vastutava töötleja ja tema Saksamaal asuva sõsarettevõtja vahel, kes vastutab Saksamaal üksnes reklaami müügi edendamise eest, et Saksamaal asuvat sõsarettevõtjat tuleb käsitada üksusena direktiivi 95/46/EÜ artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses; sellise suhteiga on tegemist ka käesolevas asjas.
- 15 Lisaks kasutas kostja käesoleval juhul määrava tähtsusega andmekaitsealastest õigusnormidest tuleneva teavitamiskohustuse rikkumise tõttu tühiseid tüüptingimusi UKlaG § 1 tähenduses. Ka selles osas on hagi algselt põhjendatud.

Hagi vastuvõetavuse probleemistik

- 16 Algselt oli hagi ka vastuvõetav. Eelkõige oli hagejal enne määruse 2016/679 jõustumist õigus esitada nõue hagiavaldusena tsiviilkohtule.
- 17 Kooskõlas UWG § 8 lõike 3 punktiga 3 saab UWG § 8 lõikest 1 tulenevat nõuet hoiduda UWG § 3 kohase keelatud kauplemisvõtte kasutamisest esitada kvalifitseeritud organisatsioon, kes tõendab, et ta on kantud UKlaG § 4 kohasesse kvalifitseeritud organisatsioonide loetellu. Hagi esitanud tarbijaühendus on kantud UKlaG § 4 kohasesse kvalifitseeritud organisatsioonide loetellu. Asjaomase organisatsioonina oli hagejal direktiivi 95/46/EÜ kehtivuse ajal õigus esitada kõnealune tegevusest hoidumise hagi UWG § 8 lõike 1 ja lõike 3 punkti 3 alusel koostoimes UWG § 3 lõikega 1 ja §-ga 3a, et võtta kostjat vastutusele selle eest, et keelatud kauplemisvõtte kasutamisega rikkus ta andmekaitset käsitlevaid sätteid

(käesoleval juhul direktiivi 95/46/EÜ artikli 10 punkt a ja TMG § 13 lõike 1 esimese lause esimene pool) (vt Euroopa Kohtu 29. juuli 2019. aasta otsus Fashion ID, C-40/17, EU:2019:629, punkt 63).

- 18 Lisaks tulenes hageja õigus esitada tegevusest hoidumise nõue UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punktist 1. Viidatud sätte kohaselt võivad kvalifitseeritud organisatsioonid sama sätte tähenduses esitada tegevusest hoidumise nõude, kui rikutakse tarbijakaitsealaseid õigusakte, mille hulka kuuluvad UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11 kohaselt ka sätted, mis reguleerivad tingimusi, mille täidetuse korral on ettevõtjal lubatud reklaami eesmärgil koguda, töödelda või kasutada tarbija isikuandmeid.
- 19 Õigus pöörduda kohtusse seoses tüüptingimuste kasutamisega tulenes UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punktist 1. Viidatud sätte kohaselt on kvalifitseeritud organisatsioonidel UKlaG § 1 alusel õigus esitada nõue lõpetada Saksamaa tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „BGB“) § 307 kohaste tühiste tüüptingimuste kasutamine. Enne määruse 2016/679 jõustumist võisid kvalifitseeritud organisatsioonid UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punkti 1 tähenduses muu hulgas esitada UKlaG § 1 alusel hagi selliste tüüptingimuste kasutaja vastu, mis olid BGB § 307 kohaselt andmekaitset käsitlevate sätete rikkumise tõttu tühised.
- 20 Määruse 2016/679 jõustumine võis kirjeldatud õiguslikku olukorda otsuse tegemise seisukohast märkimisväärselt muuta.
- 21 Hageja nõuded on põhjendatud ka pärast määruse 2016/679 jõustumist. On tõsi, et TMG § 13 lõige 1 ei ole sellest ajast alates enam kohaldatav. Nüüd on asjakohased määruse 2016/679 artiklitest 12–14 tulenevad teavitamiskohustused. Kostja rikkus määruse 2016/679 artikli 12 lõike 1 esimesest lausest tulenevat kohustust teha andmesubjektile kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ning lihtsasti kättesaadavas vormis, kasutades selget ja lihtsat keelt, teatavaks sama määruse artikli 13 lõike 1 punktides c ja e ette nähtud teave, see tähendab isikuandmete töötlemise eesmärk ning teave isikuandmete vastuvõtjate kohta.
- 22 Kui eelotsuse küsimusele vastata jaatavalt, siis kadus hagejal algselt olemas olnud hagi esitamise õigus määruse 2016/679 jõustumisega. Hagi esitamise õiguse kaotamisega tuleb arvestada ka kassatsioonimenetluses ja selle tulemusena ei ole hagi vastuvõetav.

Ühendustele konkurentsioigusest tulenev hagi esitamise õigus

- 23 Vaidlus on selle üle, kas kvalifitseeritud organisatsioonid UKlaG § 4 tähenduses võivad pärast määruse 2016/679 jõustumist pöörduda UWG § 8 lõike 3 punkti 3 alusel kohtusse, kui rikutud on selle määruse andmekaitset käsitlevaid sätteid, mis on ELTL artikli 288 teise lõigu esimese lause kohaselt vahetult kohaldatavad, pidades silmas UWG §-s 3a sätestatud rikkumist.

- 24 Ühe käsituse kohaselt reguleerib määrus 2016/679 ise ammendavalt selles määruses sisalduvate andmekaitset käsitlevate sätete täitmise tagamist; selle seisukoha kohaselt ei tulene konkurentidele konkurentsioigusest hagi esitamise õigust ja ühendustel on hagi esitamise õigus ainult määruse 2016/679 artiklis 80 sätestatud tingimustel.
- 25 Teised leiavad, et õigusnormide täitmise tagamist käsitlevad määruse 2016/679 sätted ei ole ammendavad, ja seega on UWG § 8 lõikes 3 märgitud konkurentidel, ühendustel ja organisatsioonidel endiselt õigus pöörduda kohtusse UWG §-s 3a sätestatud rikkumisest hoidumise nõudega.
- 26 Samuti esineb seisukoht, et konkurentidel puudub hagi esitamise õigus, aga ühendustel UKlaG § 3 tähenduses on õigus pöörduda hagi kohtusse UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punktis 11 loetletud sätete rikkumiste eest vastutusele võtmise eesmärgil, kui asjaomased ühendused täidavad määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 2 märgitud tingimusi.
- 27 Lõpuks esineb ka seisukoht, et määrus 2016/679 ei mõjutanud konkurentide õigust esitada UWG § 8 lõike 3 punkti 1 alusel hagi, kuid tarbijaühendustel on hagi esitamise õigus ainult määruse 2016/679 artiklis 80 sätestatud tingimustel.
- 28 Määruse 2016/679 **sõnastusest**, täpsemalt VIII peatüki sätetest ei tulene selliste kvalifitseeritud organisatsioonide õigust esitada hagi, kes tegutsevad tarbija huvide kaitse eesmärgil UWG § 8 lõike 3 punkti 3 tähenduses.
- 29 On tõsi, et määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 1 on antud hagi esitamise õigus sellisele mittetulunduslikule asutusele, organisatsioonile või ühendusele, mis on nõuetekohaselt asutatud kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega ning mille põhikirjajärgsed eesmärgid on avalikes huvides ning mis tegutseb andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitsmise valdkonnas seoses andmesubjekti isikuandmete kaitsmisega. Selleks peab andmesubjekt siiski volitama asjaomase asutuse, organisatsiooni või ühenduse esitama oma nimel kaebuse ning kasutama tema nimel määruse 2016/679 artiklites 77, 78 ja 79 osutatud õigusi ja õigust saada artiklis 82 osutatud hüvitist, kui hüvitist on asjaomase liikmesriigi õigusega ette nähtud.
- 30 Käesolevas asjas UWG § 8 lõike 3 punkti 3 alusel esitatud hagi ei ole esitatud andmesubjekti volitusel ega nimel tema isiklike õiguste tagamiseks. Viidatud säte käsitleb eelkõige ühenduste endi õigust esitada esindushagi seoses UWG §-s 3a sätestatud rikkumisega, mis objektiiv-õiguslikult, st sõltumata andmesubjekti konkreetsete õiguste rikkumisest ja tema volitusest võimaldab määruse 2016/679 sätete rikkumise eest vastutusele võtta.
- 31 Ühenduste õigust esitada esindushagi andmekaitset käsitlevate sätetega ette nähtud õiguste objektiiv-õiguslikuks tagamiseks ei reguleerita ka määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 2. Viidatud sätte kohaselt võivad liikmesriigid ette näha, et igal sama artikli lõikes 1 osutatud asutusel, organisatsioonil või ühendusel on andmesubjekti volitusest sõltumatult õigus esitada asjaomases liikmesriigis

artikli 77 kohaselt pädevale järelevalveasutusele kaebus ning kasutada artiklites 78 ja 79 osutatud õigusi. Seda siiski tingimusel, et andmesubjekti õigusi on isikuandmete töötlemise tulemusel rikutud. Määruse 2016/679 artikli 80 lõike 2 sõnastus ei anna seega hagi esitamise õigust ühendusele, kes – nagu käesoleval juhul UWG § 3a ja § 8 lõike 3 punktile 3 tuginedes – heidab ette andmekaitset käsitlevate sätetega ette nähtud õiguste objektiivset rikkumist, tuginemata konkreetse andmesubjekti subjektiivsete õiguste rikkumisele. Sama tuleneb ka määruse 2016/679 põhjenduse 142 teisest lausest, milles andmesubjekti õiguste rikkumine on eelduseks ühenduste õigusele esitada esindushagi sõltumatult andmesubjekti antud volitusest.

- 32 Ühenduste õigus esitada esindushagi ei saa tuleneda ka määruse 2016/679 artikli 84 lõikest 1, mis näeb ette, et liikmesriigid kehtestavad selle määruse rikkumiste korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Ühenduste õigus esitada esindushagi, nagu näeb ette UWG § 8 lõige 3, ei saa olla määruse 2016/679 ülesehituse kohaselt karistus juba seepärast, et liidu seadusandja teeb määruse VIII peatükis selgelt vahet õiguskaitsevahenditel, vastutusel ja karistustel, samuti tuleneb määruse 2016/679 artiklite 84 ja 83 ning põhjenduste 148–152 omavahelisest seosest, et karistus sama määruse artikli 84 tähenduses on eelkõige haldus- ja kriminaalkaristus.
- 33 Ka määruse 2016/679 tõlgendamisel selle **süsteematilist seost** arvesse võttes ei selgu üheti mõistetavalt, kas liidu seadusandja ühtlustas selle määrusega lisaks isikuandmete kaitse sätetele ka olemasolevate õiguste tagamise sätteid.
- 34 Määrusest 2016/679 tulenevad järelevalveasutusele selle määruse artikli 51 lõike 1 ja artikli 4 punkti 21 tähenduses ulatuslikud järelevalvekohustused, aga ka uurimis- ja parandusvolitused. Selle põhjal võiks järeldada, et liidu seadusandja lähtub põhimõtteliselt sellest, et järelevalveasutused tagavad määruse normide täitmise. Määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 2 ette nähtud ühenduste õigus esitada esindushagi võib olla erand, võttes arvesse järelevalveasutuste ülesandeid ja volitusi reguleerivaid ulatuslikke sätteid. Selles kontekstis tekitab kahtlusi määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 2 sätestatud erandi laiendav tõlgendamine nii, et selles sättes nimetatud „andmesubjekti õiguste“ tingimust ei arvestata.
- 35 Nii lähtub ka kohtujurist (kohtujurist Bobeki 18. detsembri 2018. aasta ettepanek kohtuasjas Fashion ID, C-40/17, EU:2018:1039, punkt 47) sellest, et pärast seda, kui direktiiv 95/46/EÜ, mille puhul oli liikmesriikidele jäetud vabadus valida ise viis selle õigusakti ülevõtmiseks, asendati määrusega 2016/679, võib määrust rakendavaid liikmesriigi õigusnorme põhimõtteliselt kehtestada vaid siis, kui selleks on antud sõnaselge volitus.
- 36 Ammendavat regulatsiooni ei pruugi siiski toetada määruse 2016/679 artikli 77 lõikes 1, artikli 78 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 79 lõikes 1 sisalduv sõnastus „ilma et see piiraks muude [...] heastamisvahendite kohaldamist“. Lisaks annab määruse 2016/679 artikli 82 lõige 1 kahju hüvitamise nõude esitamise õiguse igale

isikule, kes on kandnud sama määruse rikkumise tulemusel varalist või mittevaralist kahju. Selle põhjal võiks järeldada, et määrus 2016/679 ei välista selle artikli 80 lõike 2 tähenduses, et andmekaitset käsitlevate sätete rikkumise tõttu esitab kaebuse mõni muu isik kui andmesubjekt.

- 37 Ka määruse **eesmärk** ei võimalda anda eelotsuse küsimusele üheti mõistetavat vastust.
- 38 Konkurentsioigusest ühendustele endiselt tulenevat õigust esitada UWG § 8 lõike 3 punkti 3 alusel esindushagi võiks toetada see, et nii säiliks tõhususe põhimõtte kohaselt soovitatav täiendav õiguskaitse võimalus, tagamaks kooskõlas määruse 2016/679 põhjendusega 10 andmekaitse võimalikult kõrge tase.
- 39 Samas ei pruugi ühenduste õigus esitada esindushagi olla kooskõlas määrusega 2016/679 järgitud liidu seadusandja ühtlustamise eesmärgiga. Nimetatud eesmärgiga võib olla vastuolus andmekaitset käsitlevate sätete täitmise tagamine meetmetega, mis lähevad kaugemale määruses ettenähtust ja mida rakendavad eraõiguslikud isikud, see tähendab ühelt poolt konkurendid, teiselt poolt ettevõtjate- ja tarbijahendused UWG § 8 lõike 3 tähenduses.
- 40 Päris väljaspool kahtlust pole ka võimalus, et määruse asjaomased sätted jätavad kaitselünga, mis tuleks täita UWG § 8 lõikes 3 nimetatud eraõiguslikele isikutele konkurentsioigusest tuleneva hagi esitamise õiguse andmisega. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 8 lõike 3 kohaselt kontrollib isikuandmete kaitse järgimist sõltumatu asutus. Sellest tulenevalt reguleerib määrus 2016/679 ulatuslikult järelevalveasutuste ülesandeid ja volitusi. Kui andmekaitset käsitlevate sätete täitmise tagamisel konkureerivad ühelt poolt järelevalveasutused ja teiselt poolt tsiviilkohtud, siis võib see takistada järelevalveasutuste eri volituste teostamist ja tuua kaasa erinevusi andmekaitset käsitlevate sätete täitmise tagamises Euroopa Liidus.
- UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punktis 11 nimetatud tarbijakaitsealaste õigusaktide rikkumine*
- 41 Vajab selgitamist, kas UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punktis 1 nimetatud kvalifitseeritud organisatsioonidel on alates määruse 2016/679 jõustumisest õigus nõuda vastutusele võtmist määruses sätestatud andmekaitsenormide rikkumiste eest, pidades silmas UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11.
- 42 Ühe seisukoha kohaselt tuleb UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punkti 11 käsitleda määruse 2016/679 artikli 80 lõike 2 osalise rakendamisenä.
- 43 Teise käsituse kohaselt eitatakse asjaomast hagi esitamise õigust põhimõtteliselt. On küsitav, kas UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punktis 11 sätestatud andmekaitsereeglid, mis viitasid 25. maist 2018 kehtetuks tunnistatud Saksamaa föderaalsete andmekaitse seaduse (Bundesdatenschutzgesetz) varasema redaktsiooni sätetele ja mida sellest ajast alates kehtiva föderaalsete andmekaitse seaduse uues

redaktsioonis ei esine, täitsid liidu õiguses tarbijakaitsealastele õigusaktidele kehtestatud nõudeid. Liidu õiguses ei näe asjaomast õiguslikku alust ette ka direktiiv 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta.

Tühiste tüüptingimuste kasutamine UKlaG § 1 tähenduses

- 44 Lõpuks on küsimus selles, kas hagejal on pärast määruse 2016/679 jõustumist õigus tagada määruses sätestatud andmekaitsestete täitmine, esitades nõude, mille eesmärk on tüüptingimuste kontroll.
- 45 UKlaG § 3 kohaselt on kvalifitseeritud organisatsioonidel õigus esitada UKlaG § 1 alusel nõue hoiduda BGB § 307 kohaselt tühiste tüüptingimuste kasutamisest.
- 46 Pole piisavalt selge, kas UKlaG § 3 kohaselt hagi esitamiseks õigustatud isik nagu hageja saab esitada tüüptingimuste kasutamise lõpetamise hagi (veel) pärast määruse 2016/679 jõustumist, kui hagi rajaneb nimetatud määruses sõnastatud andmekaitset käsitlevate sätete rikkumisel.
- 47 Nii leitakse, et määrusega 2016/679 järgitavat täieliku ühtlustamise eesmärki arvestades tuleb lähtuda sellest, et sama määruse artikli 80 lõike 2 kohased täitmise tagamise võimalused on ühenduste jaoks ammendavalt reguleeritud. Määrus 2016/679 jätab liikmesriikidele täpselt määratletud raamistikus võimaluse anda ühendustele õigus tagada täitmine iseseisvalt ja andmesubjekti volitusest sõltumatult. Sarnaselt konkurentsioigusest tuleneva isikuandmete töötlemise toimingute kontrolliga peab määrus 2016/679 seepärast välistama ka tuginemise sellisele meetmele nagu tüüptingimuste sisuline kontroll. Sellised ühendustele antud täitmise tagamise võimalused ei ole ka enam nõutavad, sest Saksa seadusandja võib määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 2 sätestatud erandit järgides näha ühendustele ette esindushagi või esinduskaebusega ammendava kohtusse pöördumise õiguse.

Konkreetsed õigusrikkumise puudumine

- 48 Nagu eespool selgitatud, tähendab hagi esitamise õiguse kaotamine kassatsioonimenetluse ajal, et hagi ei ole vastuvõetav. Hagi esitamise õigust ei saa põhjendada sellega, et liidu õigusega kooskõlalise tõlgendamise korral on UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punktidega 1–3 koostoimes UKlaG §-ga 1 ja § 2 lõike 2 esimese lause punktiga 11 (ennetavalt) rakendatud määruse 2016/679 artikli 80 lõike 2.
- 49 Siiski esineb ka seisukoht, et tarbijajuhendusel on UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause punktide 1–3 alusel õigus esitada UKlaG § 2 lõike 2 esimese lause punktis 11 sätestatud rikkumiste eest vastutusele võtmiseks esindushagi, kui ühendus vastab määruse 2016/679 artikli 80 lõikes 1 nimetatud tingimustele.
- 50 Nende argumentidega ei saa siiski põhjendada hageja õigust esitada hagi käesoleval juhul. Isegi kui eespool kirjeldatud käsituse kohaselt pidada

määruse 2016/679 artikli 80 lõike 2 (ennetavat) rakendamist põhimõtteliselt võimalikuks, tuleb UKlaG § 3 lõike 1 esimest lauset tõlgendada kooskõlas liidu õigusega, võttes arvesse määruse 2016/679 artikli 80 lõiget 2 koostoimes lõikega 1, mistõttu hagi esitamise õigusest UKlaG § 3 lõike 1 esimese lause alusel saab lähtuda üksnes juhul, kui on täidetud tingimused, mille esinemise korral lõi liidu seadusandja liikmesriikidele võimaluse anda ühendustele esindushagi esitamise õigus. Käesoleval juhul see nii ei ole. Määruse 2016/679 artikli 80 lõikega 2 liikmesriikidele loodud võimalus anda tarbijahendustele õigus pöörduda kohtusse hõlmab ainult selliseid õiguskaitsevahendeid, mida asutus, organisatsioon või ühendus saab kasutada andmesubjekti selliste õiguste kaitseks, mis on ette nähtud määruses 2016/679 ja mida isikuandmete töötlemise käigus rikuti.

- 51 Need tingimused ei ole täidetud. Tõsi on see, et isikuandmete töötlemisel määruse 2016/679 artikli 4 punkti 2 tähenduses on toime pandud rikkumine. Siiski ei tugine hageja sama määruse artikli 80 lõikes 2 nimetatud andmesubjekti õiguste rikkumisele. Hagi ese on pigem kostja kasutatava App Centeri abstraktne kontrollimine, lähtudes andmekaitset käsitlevate sätete objektiivsest sisust, ilma et hageja oleks esitanud määruse 2016/679 artikli 4 punktis 1 kohase tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku õiguste rikkumise väidet.